

УДК 316.774:821.161.2-92]:27-42

Галина Кушнір,
аспірантка кафедри журналістики
ХНУ ім. В. Каразіна

Відновлення релігійних традицій у посткомуністичному суспільстві за публіцистикою Євгена Сверстюка

На прикладі публіцистичних робіт Євгена Сверстюка 1990—1993 років продемонстровано проблему відродження Церкви і релігійних традицій після розпаду СРСР, проаналізовано залишки атеїстичного минулого та способи їх подолання.

Ключові слова: Церква, суспільство, релігійні традиції, Євген Сверстюк, релігійна публіцистика.

Падіння комуністичної влади та цілковите спростування її ідеології надало українцям право вільного віросповідання. Проте наслідки 75-річної політики державного атеїзму відчутні в суспільстві й нині. На думку Н. Цендри, "тут і корені номенклатурної практики "все дозволено"; і відсутність авторитету влади і закону, поваги до них у власне їх носіїв; й атомізованість народу, поруйнованість у ньому ефективних соціальних зв'язків, неспроможність поки що створити нові масові політичні партії; і відсутність реального суспільного ідеалу та національної ідеї; денационалізація і асиміляція частини українського народу, які також пов'язані з атеїзмом" [6, с. 6].

У статті розглянуто проблему відновлення релігійних традицій і церковного відродження крізь призму світогляду Є. Сверстюка. Робота має *проблемну актуальність*, адже процес відродження Церкви і релігійних традицій триває і досі. Крім того, відзначимо й *наукову актуальність* дослідження. По-перше, не всі із запропонованих публіцистичних робіт Є. Сверстюка раніше потрапляли до науково-дослідницького простору. По-друге, в цій студії релігійну тематику публіцистичних праць розглянуто з медіацентричного погляду. Відповідно, під час аналізу проблеми автори користувалися моделлю комунікації Г. Ласвелла, згідно з якою і структура комунікативного акту, і його вивчення побудовані за формулою: Хто? Що? Як? Кому? З яким ефектом? Пропонована публікація є відповіддю на запитання "Що?" і "Як?", тобто *що* і *як* Є. Сверстюк повідомив читачам у публіцистичних текстах, відібраних для аналізу. Такий підхід до вивчення спадщини в межах науки "Теорія та історія соціальної комунікації" є новим.

Мета статті — проаналізувати, як Є. Сверстюк подає проблему відбудови Церкви і релігійних традицій у посткомуністичному суспільстві й що, на його думку, є запорукою її успішного розв'язання. Відповідно, виокремимо такі *завдання*. По-перше, розглянемо кілька творів Євгена Олександровича 1990—1993 років, коли порушені питання дунали особливо гостро (роботи "Блудні сини України", "Моральні сили руху", "Блаженні миротворці", "У руїнах Вавилонської вежі"). По-друге, з'ясуємо, *що* в кожному із цих творів висловив автор і *як* він передав власні ідеї щодо церковної відбудови та відновлення релігійних традицій в Україні.

Наприкінці існування СРСР відбулися зміни в правовому статусі церков. У жовтні 1990 р. ухвалено Закон СРСР "Про свободу совісті і релігійних організацій", що затвердив

за окремими приходами (парафіями), церковними установами права юридичних осіб, а саме право мати власну нерухомість, захищати власні інтереси в суді, брати участь у суспільному житті, користуватися ЗМІ тощо.

Велику увагу питанню релігії епохи посткомунізму приділяв В. Єленський. Він писав, що "нації, які пройшли крізь більш або менш інтенсивний квазіатеїстичний експеримент, демонструють величезний розкид у таких показниках, як декларація віри в Бога, релігійна поведінка, належність до певної релігійної організації, рівень довіри церкві тощо" [2]. На думку науковця, в посткомуністичних країнах Центральної і Східної Європи (у тому числі й в Україні) відбулися такі релігійні зміни:

1. Припинення утисків і обмежень для релігійних організацій, розвиток церковної інфраструктури, монастирського життя, богословської освіти, соціального служіння церков.

2. Зростання питомої ваги тих, хто декларує власну віру в Бога (проте це не означає збільшення особистих намерень до Бога).

3. Зростання питомої ваги тих, хто вважає себе православними або католиками, порівняно з числом тих, хто визначив власну релігійність.

4. Прагнення до усамостійнення церковних інституцій унаслідок проголошення незалежності колишніх радянських країн.

Викладене уможливило висновок, що релігійні зміни в посткомуністичних країнах торкнулися здебільшого суспільно-громадської, політичної і національної сфер, ніж внутрішнього світу людини. "Релігія та релігійні інституції перетворилися на досить серйозних акторів соціально-політичної сцени посткомуністичних країн", — підсумував В. Єленський [2].

Розглянемо, як Є. Сверстюк порушив проблему відродження церков і релігійних традицій у творах 1990—1993 років. 24 грудня 1990 року на конференції "Україна і Росія", організованій Республіканською асоціацією українців, він виголосив доповідь "Блудні сини України", яка згодом була опублікована.

Як і євангельський, так і українські "блудні сини" мали змогу повернутися додому — в це публіцист непорушно вірив. Блудними синами він називав "дітей імперії" (царської та радянської), "вирваних з коренем, національно неприкаяних і збайдужілих, позбавлених спадку традицій" [3, с. 12]. На думку Є. Сверстюка, "російська імперія не вміла і не вміє

жити й давати жити іншим. Вона руйнує народне життя, природу й характер поневолених націй. Водночас — вона не підносить своєї імперської нації, бо використовує майже всі її сили для поліційних функцій і глушить її деспотизмом"; "імперія обожнює гріх гордині і виставляє себе як ідола — "вічного і всемогутнього" [3, с. 12].

Цей "гріх гордині" був притаманний також російській церкві та інтелігенції: "...вони були ближче до влади, ніж до народу — і чекали розплати..." [3, с. 13]. Тому ні церква, ні інтелігенція не допомогли людині віднайти істинні орієнтири, вони разом з "імперією" сприяли *Блудності* людини.

Є. Сверстюк у цьому есеї розкрив два типи *Блудності* людей: по-перше, тих, які стали рабами "імперії", втративши національну ідентичність і релігійність, по-друге, тих, які емігрували.

Про перший тип *Блудності* публіцист зауважував: "Українці на імперській службі — це велика тема. Про виваних і занесених вітром, про пропашу силу, про блудних синів і слуг, які адаптувалися між ЗДАВАТИСЬ і БУТИ.

Для одних це була трагедія, драма життя, для інших — комедія і фарс. Для усіх це — дорога блудного сина, ЯКИЙ НЕ ВЗЯВ НА ПЛЕЧІ БАТЬКІВСЬКОГО СПАДКУ, ЩОБ ПРИМНОЖИТИ ЙОГО, а взяв легшу ношу — слуги в чужих панів... Вона (імперія. — Г. К.) народжує блудних синів, готових служити за законами й правилами, а не жити за заповідями Господніми і завітами батьків" [3, с. 13].

Стежачи за ходом авторських думок, наголосимо, що публіцист переймався не скільки проблемою *Блудності*, скільки байдужістю та апатією українців, браком бажання, щоб їх знайшли і привели додому: "БЛУДНІ СИНИ ХХ ВІКУ ПЕРЕСТАЮТЬ МУЧИТИСЯ ПРОБЛЕМОЮ ДОМУ ОТЦЯ.

Вони узаконюють свій статус-кво, вони еднаються в Інтернаціонал — їх еднає бездомність і відсутність святині" [3, с. 14].

Блудним синам нібито властива найвища християнська чеснота — любов, але есеїст сатирично зауважив: "Розуміється, блудний син любить "усіх трудящих", але ця любов нічого не коштує: вона звільняє його навіть від милостині" [3, с. 14].

Отже, жити начебто вдома — на території рідної країни, відвідувати церкву — і бути блудним сином.

Розгляньмо другий тип *Блудності* — в еміграції. Є. Сверстюк дав контрастну характеристику українців на Заході та в республіках СРСР: "Чому ім'я українець в Америці й Канаді, в Англії і Німеччині звучить більш позитивно, ніж у Казахстані, Росії чи Молдавії?

Він працьовитий і скромний. Він тримається своєї традиції, своєї релігійної і національно свідомої громади. Він не несе деструктивної імперської місії.

У нас він теж працьовитий, але, позбавлений релігійного виховання і національного обов'язку, він схильний виявляти активність казенного характеру. Не маючи твердого берега, бурхливо і мілко розливається..." [3, с. 15].

На думку автора, можна перебувати в еміграції, не втрачаючи духовного зв'язку з рідним краєм, роблячи для нього значно більше, ніж "діти імперії".

У контексті притчі про блудного сина Є. Сверстюк визначив три українські проблеми:

1. "Відновити і засвітити Дім отця, щоб він здалеку мерехтів як маяк бездомним. Коли буде батьківський дім — українці у світах почуватимуть себе зовсім по-іншому і найобдарованіші потягнуться на світло.

2. Зробити сина сином: передати йому батьківську традицію і дух.

3. Виконати нам своє призначення в світі, який прагне повернути собі втрачені духовні цінності. Досі ми дали світові лише наочну притчу про трагедію втрати цих цінностей" [3, с. 16].

В есеї відчувається віра в те, що "блудні сини України" пізнають радість повернення до "рідного дому", тобто до національних і релігійних цінностей.

У справі церковної відбудови публіцист велику увагу приділив питанням миру, адже без нього спроби вирішення проблеми призведуть до ще більших суперечок між "блудними синами України" і до ще більшої дезорієнтації. Теми миру автор порушував у різних творах, але для прикладу розглянемо дві Сверстюкові роботи.

Перша — "**Моральні сили Руху**" — текст виступу на II Всеукраїнських зборах НРУ в 1990 р. Автор виокремив найактуальніше питання того часу: "Хто ти і ким повинен стати?". Знайти відповідь допоможуть справжні лідери, справжні священики, справжні поети і вчителі, яких бракувало і бракує. Говорячи про це, Є. Сверстюк вирізняв критерій справжності: "...справжні *еднаються* навколо високих безкорисливих принципів і ставлять честь та обов'язок над усе" (курсив автора. — Г. К.) [3, с. 51]. Велика відповідальність за світоглядні питання, моральне становлення, національне самоусвідомлення людини лежить на Церкві.

За часів перебування розпочалося відродження українських церков. Від початку це питання було конфліктним, тривала боротьба за сферу впливу та душі: "...кожна матиме те, що сама забере — зусиллями вірних" [3, с. 51].

Це протистояння часто було некоректним. Публіцист зазначав: "Тут важко було духовенству залишатись на рівні високої проповіді. Почалась боротьба за парафії. Почалось шукання аргументів — не так *за себе*, як *проти іншого*. Почалась безпардонні взаємні звинувачення, дилетантські екскурси в історію..." [3, с. 51]. Є. Сверстюк ставив за приклад толерантність між конфесіями на Заході, щоб "бідні, забиті пропагандою люди знали, що на полі християнської релігії нема місця для ворожнечі, бо нема тяжчої зневаги Бога нашого, як ворогування іменем його" (Його. — Г. К.) [3, с. 51]. Ці слова — прямий заклик автора до миру між конфесіями.

Діяч, порівнюючи Захід і Україну, також відзначав, що Захід має "впорядкований дім", "давно має свої традиції", але й "трохи збуденнілі церкви". Тому "і ми, і весь світ потребує нині, як живої води, високої проповіді, яка повертає нас до джерел, до нашої духовної вітчизни, до нашої суті. І ми, і весь західний світ потребуємо нині навернення до правди й любові, що мають бути основою нашого життя та запорукою нашого оновлення.

Але ми з руїн не можемо відразу піднятися до високої проповіді. Наше духовенство збідніло. У проповідях нема того, що підносить дух, а є тільки те, що розбухує пристрасті. А на тому рівні ще не починається благодать і мудрість. На тому рівні нема навіть простої розумної доцільності" [3, с. 51].

Для Є. Сверстюка важливо, щоб християнські церкви, незалежно від їхньої конфесійної належності, допомогли подолати моральну кризу людини на засадах християнської любові й миру. "І тут має піднятися над усіма добра благословляюча рука, зняти з очей малих сих полуду "єдино правильних церков" і відкрити їм єдиного Бога, який (Який. — Г. К.) всім благовістить: "Мир вам". І тоді вони погодяться правити службу Богу по чергово в одному храмі" [3, с. 54].

На думку публіциста, "церква є великою силою, мабуть, єдиною, що може з'єднати народ. Але в тій Церкві потрібна глибока віра і мудрість" [3, с. 54].

Інша робота — "**Блаженні миротворці**" — доповідь на I Соборі УАПЦ у Києві 1990 р. Власне назва — ремінісценція на Євангеліє — свідчить на те, що проблема *Миру* є провідною у творі.

У час, коли проходив I Собор УАПЦ, відбувалося відродження цієї церкви, як писав Євген Олександрович, (утім, як й інших церков) "за стихійної підтримки народу і за шаленого опору комуністичної номенклатури, спорідненої з РПЦ".

"Людина втратила дарований Богом мир душі, — зазначив автор. — Тепер ця розчавлена і розбещена душа хоче чимось затамувати розпалену спрагу" [3, с. 62].

У Є. Сверстюка міцна віра в оновлення людського життя, інакше не було б сенсу звертатися до людей через усні та письмові публічні виступи. У "Блаженних миротворцях" він зазначав: "... І хоч як би скалічений був чоловік, його можна і треба лікувати — в надії повернути йому подобу Божу. Тайна творіння несе в собі тайну воскресіння. Серед людей, що впали і хочуть встати, є ті, що встали і воскресли до життя іншого" [3, с. 63].

Тому автор має віру, що люди зможуть віднайти християнський мир для себе і дарувати його іншим. Адже одним із принципів християнина мають бути євангельські слова "Мир вам!", які Є. Сверстюк також цитував.

Публіцист дав таке тлумачення *Миру* в цій роботі: "Мир — це непримирення з насильством, неправдою і фарисейством. Ми довго звалили до фальшивих слів про боротьбу за мир, оснований на неправді..."

А мир — це примирення з Богом і його (Його. — Г. К.) заповідями.

Мир — це життя за принципами добра і справедливості.

Мир — це прийняття Бога всім серцем, всією душею, всіма помислами.

Поза цим розмова про мир — лицемірство. Примирення зі злочинністю веде до співучасті в злочині..." [3, с. 63].

Отримати мир людині мають допомогти церкви, але вони здебільшого не можуть це зробити, оскільки самі переживають розлад. Церкви забувають про свою місію, яку влучно сформулював Є. Сверстюк: "...відроджувати словом і особливо ділом християнську етику" [3, с. 64].

Говорячи про міжконфесійну полеміку, яка рідко буває конструктивною, діяч зауважував: "Взагалі від міжконфесійної полеміки віє анахронізм, і треба покласти край суперечкам між православними, католиками та протестантами."

Хіба справа в історичних чеснотах? Історія нашої бездержавної нації склалася так, що ми втратили разом із державною незалежністю і незалежність Церкви, а потім зусиллями поколінь знову і знову відстоювали своє лице і свою віру. Одні — в межах православ'я, інші — в межах католицизму. Ще інші рятувалися від казенщини і фарисейства в протестантських церквах. Усі мали свою рацію і всі мають законні підстави. І так у цілому світі.

Справа зовсім не в самій церкві, а в тому, який тип людини дає нам Церква. Якщо вона дає великого подвижника — схилимося перед ним і вчимося в нього — усім народом" [3, с. 64].

У роботі "**У руїнах Вавилонської вежі**" Є. Сверстюк також звернувся до проблеми відновлення релігійної традиції і церковної розбудови. Словосполучка "Вавилонська вежа" неодноразово зустрічається в різних роботах публіциста, часто як перифраз замість "Радянського Союзу".

На думку автора, "Вавилонська вежа — це те, що було приречено від початку і мало впасти. А тепер її перебудова..." (він мав на увазі "горбачовську перебудову" — "перебудову основ ідеології при збереженні комуністичного режиму").

Робота "У руїнах Вавилонської вежі" написана тоді, коли башта, власне, впала, але наслідки її існування відчутні й досі. Проте під руїнами автор намагався віднайти єдиний вартісний скарб — християнські чесноти, яким повинна навчати Церква. Головну ідею Сверстюкової роботи можна сформулювати так: амбіції можновладців (а отже, й *Вавилонська вежа*) призвели до того, що загубилася чистота Церкви, вона втратила роль, яку їй дав Господь; авторитет Церкви занепав, внаслідок чого й відбувся "демонтаж" людської особистості.

Послаблення релігійної традиції, як вважав Євген Олександрович, почалося відтоді, коли Україна опинилася під владою Росії. Хоча 1654 р. православні священики Києва чинили опір об'єднанню з православною церквою Москви. Тоді митрополит С. Косів, усупереч політиці Б. Хмельницького, відмовився від присяги цареві. "Свобода, широка вченість, терпимість до інших релігій, а також західня

орієнтація розмежували український і російський модель православ'я" [5, с. 89]. Є. Сверстюк також зазначав, що головною рисою, яка завжди відрізняла справжнє Українське духовенство, був нонконформізм.

Цікавою є думка Є. Сверстюка щодо впливу Церкви у СРСР: "...він був більш негативний, бо завжди йшов у розрив із рухом правозахисним та національно-визвольним. Негативним був і вплив на особу: гуманістичні християнські цінності стали реквізитом, як талант, закопаний у землю" [5, с. 90]. Побудова *Вавилонської вежі* призвела до того, що "...слово "Бог" писалось з малої літери і на папері, і в душах людей" [5, с. 91].

Говорячи про сучасну Церкву, публіцист зауважував, що вона докорінно змінилася від першоапостольських часів. Нині визначальними є два профілі: Церква як легалізований соціальний інститут і Церква як святиня, "де Тайнства Христові вершать духове єднання громади" [5, с. 91]. Церква-святиня час від часу давала "паростки оновлення", будучи опозиційною владі. Проте "опозиція в Церкві, як зазначив публіцист, могла щонайбільше бути мовчазною хоронительною святині" [5, с. 91]. А Церква як соціальний інститут — це "структура, яка повинна захищати дух". Далі автор використав дотепне порівняння: "Так само, як черепна коробка має захищати таємниці мозку, а грудна клітка — джерельну таємницю серця" [5, с. 91].

У цій роботі автор торкнувся питання висвітлення діяльності Церкви у ЗМІ. На його думку, нині в засобах масової інформації на першому плані перебуває політика Церкви. "Навіть у час відродження релігійного життя, — зазначав Є. Сверстюк, — "сакрум" не вийшов на перше місце, "профанум" далі тримається стабільно завойованих позицій і єднається з Церквою як інституцією" [5, с. 91]. І далі: "Церква політизована стане більш помітною в пресі, але не впливовою в позитивному значенні. Така церква втрачає справжній вплив на людей і задовольняється ілюзорним. Що більше, вона має тенденцію до розколу, оскільки сила святині перебивається силами відцентровими" [5, с. 92]. Справді, більшість матеріалів ЗМІ вирізняють Церкву як інституцію, що має політичний вплив, а також пов'язує зі скандальними фактами щодо релігійних діячів. На противагу суспільній, Є. Сверстюк обстоював думку, що "ушляхетнювальний вплив Церкви на молодь, на політиків має цінність найбільшу" [5, с. 92].

У праці "У руїнах Вавилонської вежі" релігійна ситуація в Україні описана як "хаотична". Публіцист наполягав, що "масове повернення до колишньої Православної Церкви неможливе" [5, с. 92]. Церква повинна змінитися, і він вірив у це. Але поки що "за нинішніх умов руїни переживаємо потік лжепророків, гастролерів і релігійних заміників" [5, с. 93].

Висновки. Отже, Є. Сверстюк блискучо, з властивим йому даром глибоко аналізувати і доступно висловлювати думки, розробив тему відновлення релігійних традицій і відбудови Церкви. Ці питання особливо глибоко висвітлено в роботах "Блудні сини України", "Моральні сили Руху", "Блаженні миротворці", "У руїнах Вавилонської вежі". Автор закликав повернутися до християнських цінностей і у хаотичній релігійній ситуації, яка й досі відчутна в нашій посткомуністичній країні, відновлювати Церкву на засадах миру та любові. Це є запорукою позитивних змін у суспільстві.

На переконання дослідниці релігійної публіцистики Х. Давидчак, "сьогодні бракує висококваліфікованих журналістів, аналітиків із морально-етичним типом мислення та журналістів-християн, які б поєднували у собі якості науковця, богослова, культуролога, священика" [1, с. 228]. Проте ще донедавна, до останніх днів свого життя (він помер 1 грудня 2014 року), Є. Сверстюк на сторінках власних публікацій був і проповідником, і журналістом, і культурологом.

Дослідження проблем відбудови церкви і релігійних традицій у працях публіциста ще не вичерпано. Необхідне

вивчення інших його робіт, присвячених окресленій проблематиці, а також її аналіз в працях, написаних у ХХІ ст. Крім того, потребує розгляду публіцистична спадщина Є. Сверстюка в контексті сучасного процесу соціологізації журналістики з використанням підходів аналізу комунікативних повідомлень.

Список використаної літератури

1. Давидчак Х. Позиція публіциста Клари Гудзик у світлі вчення Івана Павла II / Христина Давидчак // Вісник Львів. ун-ту. — 2007. — Вип. 30. — С. 226—234. — (Серія журналістика).
2. Єленський В. Релігія після комунізму — напрямки змін / Віктор Єленський // Дзеркало тижня. — 2000. — 19 серпня. — Режим доступу: <http://dt.ua/articles/21623>. — Назва з екрана.
3. Сверстюк Є. Блудні сини України / Євген Сверстюк. — Київ, 1993. — 245 с. — (Б-ка журн. "Пам'ятки України"; Кн. 13).
4. Сверстюк Є. На святі надії: Вибране / Євген Сверстюк. — Київ: Наша віра, 1999. — 784 с.

5. Сверстюк Є. Правда полинова / Євген Сверстюк. — Київ: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2009. — 304 с.
6. Цендра Н. Радянська спадщина взаємин держави і церкви та її наслідки для України 1991—1996 рр. / Н. М. Цендра. — Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya. — Назва з екрана.

На прикладі публіцистических робіт Євгенія Сверстюка 1990—1993 років продемонстрована проблема відродження Церкви і релігійних традицій після розпаду СРСР, проаналізовані остатки атеїстического прошого і способи їх преодолення.

The article attempts to illustrate the problem of rebuild Church and renovation of religion traditions after the collapse of the Soviet Union, to analyze the remains of atheist past and identifies ways to overcome them in the example of several journalistic works of Evhen Sverstiuk of 1990—1993 years.

Надійшла до редакції 15 червня 2015 року

КОНФЕРЕНЦІЇ. КОНКУРСИ. ВИСТАВКИ

УДК 021-048.35"202(06)

Олена Скаченко,
завідувач сектору методичної роботи
Наукової бібліотеки КНУКіМ

Перспективи та інновації у бібліотеках ХХІ століття

Спеціалісти Наукової бібліотеки Київського національного університету культури і мистецтв та кафедри книгознавства і бібліотекознавства КНУКіМ під патронатом Міністерства освіти і науки України, Міністерства культури України провели Всеукраїнську науково-практичну конференцію "Бібліотека ХХІ століття: перспективи та інновації".

У заході взяли участь 142 учасники, зокрема керівники та фахівці бібліотек, музеїв, представники науково-дослідних установ, науковці, молоді вчені, аспіранти та докторанти вищих навчальних закладів, працівники бібліотечної галузі Києва, Миколаєва, Чернівців, Львова, Чортків, Переяслав-Хмельницького, Харкова, Кривого Рогу, Вінниці, Ужгорода, Чернігова, Івано-Франківська, Черкас, Сум, Олександрії, Борно-Суліново (Польща).

Регламент роботи конференції передбачав пленарне засідання, роботу в секціях та підбиття підсумків.

Пленарне засідання відкрив кандидат культурології, доцент кафедри книгознавства і бібліотекознавства, директор Наукової бібліотеки КНУКіМ Ю. Горбань. Він відзначив вплив розвитку інформаційних технологій на бібліотеку та її функціонування.

Із вітальним словом до учасників конференції звернулася доктор психологічних наук, професор, декан факультету культурології Л. Просандеєва.

На пленарному засіданні виступили:

— доктор культурології, професор КНУКіМ Т. Долбенко ("Бібліотека в системі інформаційних комунікацій України");

— доктор наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник, завідувач відділу політологічного аналізу Національної бібліотеки України імені В. І. Вернад-

ського Т. Гранчак ("Специфіка участі національних бібліотек у формуванні національної пам'яті в умовах поширення інтернет-технологій");

— кандидат педагогічних наук, професор кафедри теорії культури КНУКіМ В. Медведєва ("Книговидання України і Польщі: спільне і відмінне в контексті гуманітарної кризи");

— кандидат історичних наук, доцент кафедри книгознавства і бібліотекознавства КНУКіМ О. Каракоз ("Традиційна та електронна книга: проблеми співіснування");

— доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри теорії та історії мистецтв КНУКіМ Р. Михайлова ("Військова героїка в мистецьких та книжкових пам'ятках Руси-України").

Після пленарного засідання робота конференції тривала у чотирьох секціях, у межах яких учасники торкалися таких тем:

1. Сучасні підходи до формування, опрацювання і зберігання інформаційних ресурсів.

2. Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек в умовах глобальних інформаційних впливів.

3. Бібліотека, архіви, музеї як структурний елемент цивілізаційної культурної спадщини: досвід та перспективи.

4. Управління електронними ресурсами в сучасній бібліотеці.

Зокрема, із результатами науково-аналітичної діяльності вітчизняних бібліотек у сфері забезпечення інформаційного суверенітету держави (на прикладі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського) присутніх ознайомила завідувач відділу політологічного аналізу Т. Гранчак.

Про підсумки аналізу новинних потоків у дослідженні українського інформаційного поля доповіла кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу обслуговування інформаційними ресурсами НЮБ НБУВ Ю. Половинчак.